Din Kavramı, Dinin Tanımları ve Farklı Disiplinlerin Dine Yaklaşımları (DKAB.11.2.1)

Din kavramının etimolojik (sözlük) ve terim anlamlarını Kur'an-ı Kerim'deki kullanımlarıyla birlikte açıklar. · Teoloji (ilahiyat), sosyoloji, psikoloji, antropoloji, dinler tarihi ve felsefe disiplinlerinin din olgusunu ele alış yöntemlerini karşılaştırır. · İslam âlimlerinin din tanımında yer alan temel unsurları (ilahi kaynak, akıl, özgür irade, dünya ve ahiret saadeti) analiz eder.

HATIRLAYALIM

- Din sözlükte itaat, hüküm, hesap ve yol demektir; akıl sahiplerini özgür iradeyle felaha ulaştıran ilahi kanundur.
- Teoloji (İlahiyat) dini vahiy merkezli ve normatif; sosyoloji ve psikoloji ise betimleyici yöntemle inceler.
- Din Felsefesi dini akıl ve tutarlılık ilkeleriyle rasyonel sorgular; dinler vahiy kaynaklı ve beşerî diye ayrılır.

1 EŞLEŞTİRME

Din olgusunu inceleyen disiplinleri temel araştırma konularıyla eşleştiriniz.

Teoloji	Sosyoloji	Psikoloji	Din Felsefesi
Vahiy · Normatif	Din ve toplum	Bireysel dindarlık	Rasyonel sorgulama

☐ 1. Teoloji (İlahiyat / Kelam)

☐ 2. Din Sosyolojisi

☐ 3. Din Psikolojisi

a) Dinin toplumsal kurumlar, gruplar ve birlikte yaşama üzerindeki etkisini inceleme

b) Vahyi esas alarak dinin inanç ve ibadet ilkelerini içeriden normatif açıklama

c) Dini inancın bireyin iç dünyası, duygu, tutum ve davranışlarına yansımasını araştırma

2 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki İslam âlimlerinin din tanımına göre aşağıdakilerden hangisi dinî sorumluluğun (mükellefiyetin) ön şartıdır?

1. İlahi Kaynak	2. Muhatap	3. Özgür İrade	4. Yüce Amaç
Vaz-ı İlâhî (Vahiy)	Akıl sahipleri	Hüsn-i ihtiyar	Felah ve saadet

(A) Akıl sahibi olmak ve özgür iradeyle (hüsn-i ihtiyarla) seçmek

(B) Toplumsal baskı ve zorlamayla kurallara uymak

(C) Sosyolojik ve antropolojik saha araştırması yapmak

(D) Maddi kazanç ve dünyevi statü elde etmeyi amaçlamak

3 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

Din kavramı ve disiplinlerin dine yaklaşımıyla ilgili ifadelere D veya Y yazınız.

DİN KAVRAMININ KÖKENİ VE ANLAM ALANI

Arapça "d-y-n" Kökü	Latince "Religare"
İtaat, hüküm, hesap, mükâfat, yol	Kutsal olanla bağ kurmak ve bağlılık

	D	Y
Arapça 'd-y-n' kökünden gelen din kelimesi; itaat, hüküm, hesap, mükâfat ve yol anlamlarına gelir.	☐	☐
Din Sosyolojisi ve Dinler Tarihi, inceledikleri dinin doğruluğunu kanıtlamaya çalışan normatif bilimlerdir.	☐	☐
Batı dillerindeki 'religion' kavramı kutsal olanla bağ kurmak ve özenle yerine getirmek demektir.	☐	☐
Din Antropolojisi, ilkel ve geleneksel toplumların dini sembol, mit ve ritüellerini kültür bağlamında inceler.	☐	☐

4 ÇOKTAN SEÇMELİ

Fâtiha suresi 4. ayette geçen 'Mâliki yevmi'd-dîn' (Din gününün sahibi) ifadesindeki 'din' kelimesi hangi anlamda kullanılmıştır?

(A) Hesap, karşılık ve ceza/mükâfat günü

(B) Geleneksel örf ve kabile âdeti

(C) Felsefi düşünce ve bilimsel yöntem

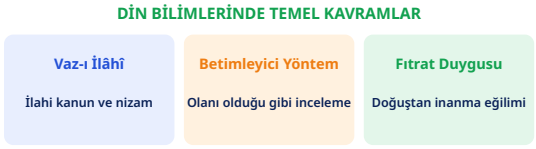
(D) Dünyevi yönetim ve siyaset biçimi

5 AÇIK UÇLU · DÜŞÜN

Dinin hem bireyin iç huzuru hem de toplumsal düzen açısından üstlendiği bütünleştirici rolü açıklayınız.

6 BOŞLUK DOLDURMA

Cümlelerdeki boşlukları kutudaki uygun kavramlarla tamamlayınız.

betimleyici · sekülerizm · fıtrat · vaz'-ı ilâhî · dogmatizm

1. İslam âlimlerine göre din, Allah tarafından konulmuş ilahi bir kanundur (_____).
2. Sosyal bilimlerin dini olduğu gibi, değer yargısı katmadan incelemesine _____ yöntem denir.
3. İnsanın doğuştan Yüce bir Yaratıcıya inanma eğilimi taşımasına _____ adı verilir.

7 SIRALAMA

İslam âlimlerinin (Cürcânî) din tanımında yer alan dört temel unsuru mantıksal akış sırasıyla diziniz.

- ☐ Muhatabının iyiyi kötüden ayırt edebilen akıl sahipleri olması
- ☐ Amacının insanı bizzat hayra, dünya ve ahiret mutluluğuna (felaha) ulaştırması
- ☐ Kaynağının Yüce Allah tarafından vahiyle belirlenmesi (Vaz'-ı ilâhî)
- ☐ Kabul ve uygulamanın kişinin kendi özgür iradesine (hüsn-i ihtiyar) dayanması

8 ÇOKTAN SEÇMELİ

Aşağıdakilerden hangisi dinin bireysel ve toplumsal hayattaki evrensel işlevlerinden biri değildir?

Ⓐ İnsanın anlam arayışına ve ölüm ötesi sorularına cevap vermesi

Ⓑ Adalet, merhamet ve yardımlaşma ile toplumsal barışı güçlendirmesi

Ⓒ Bireylerin özgür iradesini kaldırıp akıl yürütmeyi yasaklaması

Ⓓ Zorluk ve musibetler karşısında insana sabır ve ümit kazandırması

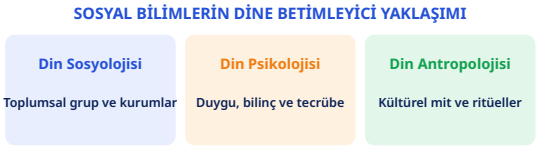
9 TABLOYU TAMAMLA

Dini inceleyen disiplinleri kullandıkları yöntem ve odak noktalarına göre tamamlayınız.

Disiplin Adı	Yöntem Türü	Temel İnceleme Odağı
Teoloji (Kelam)	Normatif (Kural Koyucu)	
Dinler Tarihi	Betimleyici (Deskriptif)	
Din Felsefesi	Rasyonel ve Eleştirel	

10 ÇOKTAN SEÇMELİ

Bir araştırmacı 'Zekât ve sadaka ibadetinin toplumdaki gelir dağılımı ve sosyal dayanışma üzerindeki etkilerini' inceliyorsa hangi disiplinde çalışmaktadır?

Ⓐ Din Sosyolojisi

Ⓑ Din Psikolojisi

Ⓒ Din Felsefesi

Ⓓ Tefsir Tarihi

11 KISA CEVAP

Teolojinin (İlahiyatın) dine yaklaşımı ile Din Felsefesinin dine yaklaşımı arasındaki temel farkı yazınız.

12 ŞİFRELİ KELİME

İpuçlarına karşılık gelen kavramları yazarak anahtar kelimeyi bulunuz.

İnsanın doğuştan getirdiği inanma eğilimi ve yaratılış özü (6 harf) ☐☐☐☐☐☐

Dinin insanı ulaştırmayı hedeflediği dünya ve ahiret kurtuluşu (5 harf) ☐☐☐☐☐

İslam inanç esaslarını akli ve nakli delillerle savunan ilim (5 harf) ☐☐☐☐☐

Kültür, sembol ve ritüelleri inceleyen insan bilimi (11 harf) ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐

Fâtiha suresi 4. ayette 'din günü' ile kastedilen karşılık (5 harf) ☐☐☐☐☐

Turuncu kutulardaki harfler yukarıdan aşağıya:

_____

derskutusu.com · © Ders Kutusu · Tüm hakları saklıdır.